

Тихомиров Денис Олександрович,
кандидат юридичних наук,
докторант докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ

Однією з основних теоретичних засад державної політики в сфері безпеки виступають принципи, як основоположні беззаперечні універсальні правила, врахування та дотримання яких сприяє забезпеченню єдності та цілеспрямованості розвитку безпекової сфери. Принципами державної політики в сфері безпеки є:

1) верховенства права (цей принцип є основою будь-якої сучасної, демократичної, цивілізованої держави. Верховенство права – одна з найвищих демократичних цінностей, що здатна убезпечити від волонтаризму держави та інших публічних і громадських інститутів, забезпечити стабільність і динамізм в умовах глобалізованого світу, гарантувати безпеку громадян перед новими викликами, з якими нині зустрічається людство – тероризмом, економічною кризою тощо.[1] Принцип верховенства права є водночас засобом забезпечення державної політики в сфері безпеки, а також тим фактором, що обмежує суб'єктів її здійснення та реалізації межами наявних законів та існуючих суб'єктивних прав осіб);

2) підзвітності державної політики (принцип підзвітності полягає в існуванні дієвого механізму, при якому суспільство може отримувати інформацію про діяльність суб'єктів здійснення владних повноважень. При цьому, принцип підзвітності можна поділити на декілька складових: принцип фінансової підзвітності, при якому здійснюється інформування про витрачені матеріальні ресурси для досягнення поставленої мети; принцип політичної підзвітності для забезпечення якого здійснюється інформування про виконання політичних обіцянок, етапів та результатів реалізації окремих напрямів державної політики);[2]

3) ефективності та результативності (за цим принципом всі учасники процесу зобов'язані прагнути досягнення цілей, сформованих на основі національної системи цінностей і завдань, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою, місцевим самоврядуванням, при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату) [3];

4) пріоритетності (даний принцип означає встановлення системи пріоритетів для державної політики в сфері безпеки та обрання сфери

першочергового впливу найбільш важливих та нагальних напрямів або тих напрямів де існують реальні загрози);[4]

5) самодостатності і опори на власні сили [4] (принцип передбачає, що суб'єкти державної політики в сфері безпеки повинні орієнтуватись виключно на внутрішньодержавні та внутрішньосупільні можливості для повноцінного створення та забезпечення системи безпеки);

б) дотримання норм міжнародного права (положення вказує на врахування при створенні та реалізації державної політики в сфері безпеки не тільки національного законодавства, а і міжнародно-правових документів, ратифікованих Верховною радою, що стосуються прав і свобод людини та громадянина та комплексу актів, що передбачають програми, стандарти, та процес забезпечення безпеки в світі);

7) прозорості та дотримання засад демократичного цивільного контролю (цей принцип тісно пов'язаний з демократичними засадами та передбачає наявність реально існуючого механізму контролю з боку громадянського суспільства за створенням та реалізацією державної політики у сфері безпеки);

8) свободи та особистої недоторканості (один з засадничих принципів, що передбачає неможливість обмеження прав і свобод людини, окрім виключних випадків, передбачених нормами права. Його важливість в забезпеченні безпеки виявляється у встановленні відповідної межі між повноваженнями суб'єктів її забезпечення та умовами існування вільного суспільства та вільної особи); [5]

9) верховенство закону в системі нормативно-правових актів (дане положення передбачає неможливість виходу за межі передбачених в законі способів, засобів та процедур здійснення державної влади, унеможливує їх довільне розширення або зміну);

10)справедливості (одна з основних засад права, яка є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, використовується як один із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню).

11)розвитку сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах безпеки (даний принцип закріплено Законом України «Про національну безпеку» та який характеризує суб'єктну основу реалізації державної політики в сфері безпеки через суб'єктів сектору безпеки та оборони, вказуючи не на виключність, а на основоположне значення даного сектору).[6]

Реалізація та втілення даних принципів в процесі формування та забезпечення державної політики в сфері безпеки може забезпечити її прогнозованість, ефективність та узгодженість діяльності між різними органами та організаціями, що здійснюють свою діяльність, власне у сфері безпеки.

Список використаних джерел

1. Козюбра М.І. Верховенство права в Україні. URL: <https://npu.edu.ua/media/kunena/attachments/legacy/files/03.pdf>
2. Підзвітність . Матеріали третьої сесії Академії громадянської участі. URL: <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2015/05/Principle-12.-Accountability.pdf>
3. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.08.2010 – URL: https://kodeksy.com.ua/byudzhetnij_kodeks_ukraini/statja-7.htm
4. Лагодіна В. Національна безпека як зміст і мета державної політики України. Правова інформатика. № 2(14). 2007 URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/07lvdpu.pdf>
5. Коршунова Н. Конституційно-правові засади державної політики України. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 3 (104) URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/2403/1/5%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%B8%20%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf>
6. Про національну безпеку України. Закон України № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

Лакійчук Ярослава Олександрівна,

старший науковий співробітник секретаріату
Вченої ради Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ

Корупція є явищем, що переслідує людство практично з моменту виникнення найперших, організованих за допомогою певних правил, форм його існування. Пустивши коріння в усі сфери функціонування